

Sygn. akt VIII GC 1879/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Tadeusz Górka

Protokolant sekretarz sądowy Magdalena Piskow

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2023 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko K. Z. reprezentowanej przez opiekuna prawnego M. S.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sędzia Tadeusz Górka

Sygn. akt VIII GC 1879/22 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej K. Z. kwoty 652,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 482,00 zł od dnia 21 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wyjaśnił, że zawarł z pozwaną umowę obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego nr (...) na okres od 24 października 2019 r. do 23 marca 2020 r. Składka ubezpieczeniowa w kwocie 482 zł miała być płatna w jednej racie do dnia 20 listopada 2019 r. Jednak w związku z brakiem zapłaty pełnej kwoty składki powód wezwał pozwaną do jej zapłaty. Do dnia wniesienia pozwu pozwana nie uiściła dochodzonej należności.

Jednocześnie powód dochodził kwoty 170,47 zł stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności w rozumieniu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2021 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 20 k.p.c. ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 482 zł.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 25 listopada 2021 roku w sprawie o sygn. akt VIII GNc 4863/21, Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2022 roku Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 2 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2022 roku Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy podjął zawieszony postępowanie.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty opiekun pozwanej zaskarżył wydany nakaz zapłaty w całości, a także wniósł o umorzenie postępowania oraz o nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwana jest osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, o czym orzekł Sąd Okręgowy w Bydgoszczy orzeczeniem z dnia 19 grudnia 2016 roku. W związku z tym pozwana nie mogła zawrzeć umowy z powodem.

Powód w odpowiedzi na sprzeciw pozwanej podtrzymał stanowisko zajęte w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 230/16 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, I Wydział Cywilny orzekł o ubezwłasnowolnieniu całkowitym pozwanej K. Z. z powodu otępienia głębokiego stopnia w chorobie Alzheimera. Orzeczenie jest prawomocne od 11 stycznia 2017 roku.

Dowód: postanowienie z 19.12.2016 – k. 53 akt.

W dniu 22 marca 2019 r. pomiędzy powodem a P. G., działającym pod firmą P.H.U. (...) P. G., została zawarta umowa obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego nr (...) na okres od 24 marca 2019 r. do 23 marca 2020 r. Umowa dotyczyła pojazdu marki M. (...) o nr rej. (...).

Dowód: polisa ubezpieczenia – k. 71 – 72v akt.

W dniu 24 października 2019 r. P. G. wystawił fakturę VAT nr (...) tytułem sprzedaży pojazdu marki M. (...) o nr rej. (...). Nabywcą miała być pozwana, działająca pod firmą P.H.U. (...) K. Z..

Dowód: faktura VAT nr (...) – k. 73 akt,

W związku z powyższym i na podstawie w/w faktury powód sporządził umowę obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego nr (...) na okres od 24 października 2019 r. do 23 marca 2020 r. Ubezpieczającym miała być pozwana, działająca pod firmą P.H.U. (...) K. Z.. Składka ubezpieczeniowa w kwocie 482 zł miała być płatna w jednej racie do dnia 20 listopada 2019 r.

Dowód: polisa ubezpieczenia – k. 12 akt.

W dniu 25 stycznia 2021 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 541,31 zł w terminie do dnia 8 lutego 2021 r. Na kwotę tę składała się nieopłacona składka z tytułu polisy w wysokości 482 zł oraz kwota 59,31 zł, stanowiąca odsetki ustawowe naliczane od 15 stycznia 2021 r.

Dowód: wezwanie do zapłaty – k. 11 akt.

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt III RNs 41/21 Sąd Rejonowy w Żninie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich powołał M. S. na opiekuna prawnego pozwanej.

Dowód: postanowienie z 30.08.2021 r. – k. 54 akt, zaświadczenie o ustanowieniu opiekuna prawnego – k. 55 akt.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dowody z dokumentów prywatnych, których prawdziwość, autentyczność i moc dowodowa nie budziły jego wątpliwości, a także na podstawie prawomocnych postanowień sądów.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną dochodzonego przez powoda roszczenia stanowiły przepisy regulujące umowę ubezpieczenia. Zgodnie zaś z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego

przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

W niniejszej sprawie ustalono bezspornie, że w dacie zawierania przedmiotowej umowy ubezpieczenia, a także w chwili rzekomego kupna pojazdu pozwana K. Z. była osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie z powodu otępienia głębokiego stopnia w chorobie Alzheimera. Zgodnie zaś z art. 12 k.c. nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie. Z kolei w myśl art. 14 § 1 k.c. czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna. W konsekwencji czynność taka, jako dotknięta nieważnością bezwzględną, nie wywołała i nie może wywołać żadnych zamierzonych skutków prawnych, poza powstaniem skutków ubocznych (np. obowiązek odszkodowania). Nieważność bezwzględna powstaje z mocy samego prawa z chwilą dokonania nieważnej czynności. Sąd ma obowiązek uwzględnić ją z urzędu i nie może już być ona konwalidowana. tzn. nie może stać się ważna na skutek późniejszych zdarzeń, np. potwierdzenia przez przedstawiciela ustawowego czy nabycia zdolności do czynności prawnych. (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1979 r., sygn. akt III PZ 7/79, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 września 2017 r., sygn. akt I ACa 1615/16).

Przepisy dotyczące czynności prawnych dokonywanych przez osoby niemające zdolności do czynności prawnych nie przewidują zatem w ogóle konwalidacji tych czynności w drodze ratyfikacji przez przedstawiciela ustawowego, jak ma to miejsce w przypadku umów zawartych przez osoby mające ograniczoną zdolność do czynności prawnych wedle art. 18 k.c. Wyjątek stanowi przesłanka wskazana w art. 14 § 2 k.c., zgodnie z którym gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych. W doktrynie wskazuje się, że pojęcie drobnych bieżących spraw życia codziennego obejmuje te sprawy, których każdy dokonuje w celu związanym z bieżącym utrzymaniem i zaspokojeniem swoich podstawowych potrzeb życiowych. Umowy takie można określić mianem umów bagatelnych. Tytułem przykładu wskazuje się umowę przewozu osób środkami komunikacji publicznej, zakup żywności lub artykułów piśmiennych (zob. Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, cz. 1 (art. 1–55(4), Warszawa 2021)

W świetle powyższych przepisów oraz zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że pozwana, jako osoba całkowicie ubezwłasnowolniona, nie miała zdolności do czynności prawnych w chwili zawierania umowy sprzedaży pojazdu, której potwierdzenie stanowi faktura VAT z dnia 24 października 2019 roku (k.73). Pozwana nie działała w tym zakresie przez swojego przedstawiciela ustawowego. W konsekwencji wskazana przez powoda umowa ubezpieczenia, sporządzona na podstawie w/w umowa, dotknięta była sankcją bezwzględnej nieważności. Umowy te należało uznać za bezwzględnie nieważne z powodu naruszenia art. 14 k.c., przy czym niewątpliwym jest, że nie zachodzi w niniejszej sprawie wyjątek przewidziany w art. 14 § 2 k.c. Zdaniem Sądu nie można uznać, że kupno pojazdu bądź umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych mieszczą się w zakresie umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, stanowią bowiem czynności prawne o znaczeniu i skutkach bardziej doniosłych. Podkreślić należy również, że strona powodowa nie może skutecznie powoływać się na fakt, iż nie wiedziała o całkowitym ubezwłasnowolnieniu pozwanej. Nie kwestionowała ona zarzutu nieważności umowy czy faktu ubezwłasnowolnienia pozwanej. Na marginesie Sąd wskazuje, że gdyby umowy były ważne, to roszczenie byłoby uzasadnione co do wysokości.

Tym samym strona powodowa nie może dochodzić w stosunku do pozwanej roszczenia opartego na nieważnych umowach. Konsekwencją jest oddalenie wywodzonego w oparciu o te umowy powództwa.

Pozwana nigdy nie popadła w zwłokę z zapłatą zobowiązania, co jest oczywiste w związku z uznaniem, iż stron nie łączyła umowa ubezpieczenia. Z tego względu niezasadne jest również roszczenie powoda dotyczące odsetek ustawowych od należności głównej za opóźnienie w transakcjach handlowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd powództwo oddalił w całości o czym orzeczono w sentencji wyroku na podstawie art. 14 § 1 i 2 kc w zw. z art. 12 kc w zw. z art. 805 § 1 kc a contrario.

Sędzia Tadeusz Górka